

2021-06-07

Diarienummer
BSN 2021/4155

Anna Palm

Enhetschef myndighetsenheten/förvaltningsjurist

Riktlinjer för skolskjuts

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden beslutar

- att anta nya "Riktlinjer för skolskjuts i Lunds kommun – för verksamhet där barn- och skolnämnden har ansvaret".
- att ge förvaltningen i uppdrag att utreda frågan om kompisåkning samt att nu gällande bestämmelse om kompisåkning i "Normer för elevers rätt till skolskjuts och busskort" gäller till dess utredningen är klar under förutsättning att kompisåkningen inte medför ökade kostnader för kommunen.

Sammanfattning

Barn- och skolnämnden har verksamhetsansvaret för förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet och grundsärskola. Av nämndens reglemente framgår vidare att barn- och skolnämnden ansvarar för planering av skolskjuts inom sitt verksamhetsområde.

Det finns i nuläget ett av kommunfullmäktige antaget dokument i kommunen, "Normer för elevers rätt till skolskjuts och busskort", från 2001, som senast uppdaterades år 2013. Lagstiftning, förutsättningar och organisationsstruktur har förändrats sedan dess och det finns därför behov av att förtydliga och uppdatera ett regelverk för skolskjuts inom flera områden kopplat till barn- och skolnämndens verksamhetsansvar. Ett tydligt regelverk krävs för att kunna fattat rättssäkra beslut, men också för att kunna ställa krav på leverantörer att leva upp till vissa angivna krav.

Barn- och skolförvaltningen har därför tagit fram "Riktlinjer för skolskjuts i Lunds kommun – för verksamhet där barn- och skolnämnden har ansvaret" som är en beskrivning av hur omständigheterna som ger rätt till skolskjuts regleras, och hur skolskjuts anordnas inom den verksamhet som barn- och skolnämnden ansvarar för.

Förslag till riktlinjer för skolskjuts presenterades som information för nämnden på nämndsammanträdet i maj 2021 med målsättningen

2021-06-07

Diarienummer

BSN 2021/4155

att beslut ska fattas på barn- och skolnämndens sammanträde i juni 2021. De nya riktlinjerna ersätter då de av fullmäktige beslutade "Normer för elevers rätt till skolskjuts och busskort" beslutade av KF 2001, rev 2010-04-25, 2013-01-31, avseende skolskjutsverksamheten inom barn- och skolnämndens verksamhetsansvar. För den verksamhet som utbildningsnämnden har ansvar för kvarstår tidigare normer fram tills att utbildningsnämnden beslutar om annat.

Underlag för beslutet

- Barn- och skolförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-06-07
- "Riktlinjer för skolskjuts i Lunds kommun – för verksamhet där barn- och skolnämnden har ansvaret "
- Normer för elevers rätt till skolskjuts och busskort beslutade av Kommunfullmäktige 2001, rev 2010-04-25, 2013-01-31

Ärendet

Bakgrund

"Riktlinjer för skolskjuts i Lunds kommun – för verksamhet där barn- och skolnämnden har ansvaret " är en beskrivning av hur omständigheterna som ger rätt till skolskjuts regleras, och hur skolskjuts anordnas inom den verksamhet som barn- och skolnämnden ansvarar för i enlighet med nämndens reglemente och gällande lagstiftning.

I enlighet med program för styrning som antogs av kommunfullmäktige 30 januari 2020 gäller i Lunds kommun och reglerar vilken instans som beslutar om vilket dokument ska nämndspecifika riktlinjer antas av respektive nämnd. Barn- och skolnämnden har enligt gällande reglemente för nämnden verksamhetsansvaret för förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet och grundsärskola. Vidare framgår att barn- och skolnämnden ansvarar för planering av skolskjuts inom sitt verksamhetsområde. Vidare framgår att barn- och skolnämnden ska ta fram förslag till regler för skolskjutsar. I det nya förslaget till reglementen för samtliga nämnder i Lunds kommun som ligger för beslut i kommunfullmäktige har skrivningar som handlar om att ta fram förslag till regler tagits bort.

Kontakt har tidigare tagits med tjänstemän på kommunkontoret med anledning av skrivningen i gällande reglemente och antagna program för styrning. Besked har då lämnats att nämnden numera ansvarar för att ta fram riktlinjer utifrån nämndens verksamhetsansvar, vilket barn- och skolnämnden också gjort sedan tidigare när det gäller förskoleverksamhet, fritidshemsverksamhet samt jourverksamheten.

2021-06-07

Diarienummer

BSN 2021/4155

En ny kontakt har tagits med tjänstemän på kommunkontoret med anledning av detta ärende utifrån de frågor som uppkom från politiker i barn- och skolnämnden i samband med informationsärendet vid föregående nämndsammanträde. Tjänstemännen på kommunkontoret gör samma bedömning som tidigare tjänstemän gjort. De bedömer alltså att nämnden kan anta nya riktlinjer för skolskjuts oaktat skrivningen i nu gällande reglemente, mot bakgrund av att program för styrning har företräde. I det fall barn- och skolnämnden ändå bedömer att de nya reglementena för nämnderna ska vara beslutade innan riktlinjer för skolskjuts antas, kan en skrivning läggas till i den första att-satsen. Denna skrivning skulle då innebära att riktlinjerna antas att börja gälla fr.o.m. det datum som fullmäktige beslutar om nytt reglemente för nämnden.

Det finns i nuläget ett av kommunfullmäktige antaget dokument, "Normer för elevers rätt till skolskjuts och busskort", från 2001, som senast uppdaterades år 2013. Lagstiftning, förutsättningar och organisationsstruktur har förändrats sedan dess och det finns därför behov av att förtydliga och uppdatera ett regelverk för skolskjuts inom flera områden kopplat till barn- och skolnämndens verksamhetsansvar. Ett tydligt regelverk krävs bl.a. för att kunna fattat rättssäkra beslut, att få tillgång till ett bättre underlag för beställning av skolskjuts från leverantörer men också för att kunna ställa krav på leverantörer att leva upp till vissa angivna krav, t.ex. när det gäller barnens vänte- och restid.

Föredragning

Den här tjänsteskrivelsen beskriver de viktigaste förändringarna som är gjorda i de nya "Riktlinjer för skolskjuts i Lunds kommun – för verksamhet där barn- och skolnämnden har ansvaret".

Nämndens ansvarsområde och mandat

På Sveriges kommuner och regioners hemsida finns följande information om nämnders ansvar. En nämnd eller styrelse har sitt uppdrag från fullmäktige som är det högsta beslutande organet i en kommun. Nämndernas ansvar regleras i nämndernas reglementen som beslutas av fullmäktige. Det handlar om att genomföra det uppdrag som fullmäktige definierat till givna förutsättningar. Med uppdraget följer ett ansvar för nämnden och ledamöterna i nämnden. Nämnden ska genomföra det uppdrag fullmäktige definierat för nämnden eller genom särskilda beslut riktat till nämnden och enligt 6 kap. 6 § kommunallagen se till att verksamhet bedrivs enligt mål, beslut och föreskrifter från fullmäktige samt enligt lagar och förordningar. Vidare ska nämnden fatta beslut inom ramen för sitt uppdrag och besluta i de ärenden fullmäktige delegerat till nämnden.

2021-06-07

Diarienummer

BSN 2021/4155

Varje ledamot har också ett enskilt ansvar att delta i arbetet, följa mål, beslut och föreskrifter och inte agera utanför uppdragets förutsättningar och ramar.

I reglementet för barn- och skolnämnden är det tydligt att nämnden har ansvar för skolskjuts. Bestämmelserna som reglerar skolskjuts finns bl.a. i skollagen. Av skollagen framgår att skolskjuts utgörs av transport från en plats i anslutning till elevens hem och till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka. Skolskjuts omfattar därför t.ex. inte transport till och från fritidshem eller korttidstillsyn varken under terminstid eller under lov. De nya riktlinjerna utgår från nämndens ansvar och mandat i enlighet med reglementet som beslutats av fullmäktige och gällande lagstiftning.

I vissa situationer kan elever som inte uppfyller kriterierna för att ha rätt till skolskjuts i stället ha rätt till färdtjänst förutsatt att förutsättningarna enligt den lagstiftningen är uppfyllda. Sådana ansökningar och beslut faller under tekniska nämndens ansvar i enlighet med gällande reglementen. Tekniska förvaltningen har uppgett att de redan hanterar denna typ av ansökningar i den mån de inkommer och att det finns elever som åker denna typ av transport.

Det innebär att om nämnden anser att barn- och skolnämnden borde ansvara för transporter som idag åligger annan nämnd att ansvara för (t.ex. transport till korttidstillsyn och i vissa fall korttidsvistelse) eller utföra transporter som inte omfattas av någon nämnds reglemente (t.ex. transport till eller från fritidshem) behöver detta lyftas som ett ärende till fullmäktige. Bakgrunden till att ändringar i reglementen behöver lyftas till fullmäktige handlar bl.a. om att en sådan fråga behöver beredas t.ex. utifrån budgetmässiga aspekter och eventuell omfördelning av ansvar och medel mellan nämnder. Bakgrunden till att en utökning av ansvar som går utöver hemkommunens ansvar enligt gällande lagstiftning, t.ex. transport till eller från fritidshemmet, behöver lyftas till fullmäktige, beror på att det är förenat med ökade kostnader och kräver ett ställningstagande till vilken verksamhet kommunen ska ägna sig åt och vad skattemedel ska användas till.

2021-06-07

Diarienummer

BSN 2021/4155

Framarbetade riktlinjer

Innehållet i de framarbetade riktlinjerna täcker nu alla de områden som rekommenderas för ett skolskjutsreglemente enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) Skolskjutshandbok, och är baserat på de lagar och förordningar som finns kopplade till uppdraget att anordna skolskjuts. Riktlinjerna speglar den samordnade processen som nu är framtagen för ansökan och beslutsfattande om skolskjuts, och innehåller även tydligare information om ansvar, olika förhållanden och behovet av en läsårsvis ansökan för att kunna fullgöra kommunens ansvar i förhållande till leverantörer som t.ex. ruttplanerar.

Följande är exempel på de förändringar som har gjorts:

- Formuleringar som skiljer förskoleklass och grundskolan åt har tagits bort där det inte är relevant utifrån ny lagstiftning i samband med att förskoleklassen blev obligatorisk.
- Tidigare innehåll som gällde gymnasieelever och gymnasiesärskoleelever omfattas inte av de nya riktlinjerna då det inte är verksamhetsområden inom barn- och skolnämndens uppdrag. Tidigare normer beslutade av fullmäktige gäller fortsatt för dessa verksamheter.
- Beskrivning av ansökningsförfarandet har justerats gällande både var och hur ansökan ska göras, samt att det nu krävs en formell ansökan för att kunna beviljas skolskjuts även beträffande färdvägens längd, till skillnad från nu gällande normer.

Det finns flera skäl till att ett formellt ansökningsförfarande införs varje läsår även vid ansökningar som grundar sig i färdvägens längd. Sådana skäl är bl.a. att förutsättningarna för elevens rätt till skolskjuts kan ha förändrats, att det underlättar arbetet med att säkerställa vem som är på skolskjutsen vid en eventuell olycka utifrån ett säkerhets- och försäkringsperspektiv samt det ger ett bättre underlag för leverantörernas planering av skolskjutsens utförande, vilket påverkar både ekonomiska och miljömässiga aspekter. Det ger därutöver bättre förutsättningar för att barnens rätt till skolskjuts bedöms på likvärdiga grunder. Det ligger också i linje med den allmänna principen att en kommun normalt beviljar olika typer av insatser efter ansökan/behov från medborgarna.

För vårdnadshavarna innebär ett ansökningsförfarande inför varje läsår att en ansökan som mest kan behöva genomföras 10 gånger under en elevs skoltid utifrån färdvägens längd. Med hänsyn till att avståndskriterierna förändras för eleven med stigande ålder är det inte alla elever som har rätt till skolskjuts under hela sin skoltid, vilket innebär att antalet tillfällen som en ansökan behöver göras

2021-06-07

Diarienummer

BSN 2021/4155

oftast är färre än 10 tillfällen. E-tjänsten för ansökan om skolskjuts är upp byggd på det sättet att inhämtning från skatteverket sker automatiskt både avseende vårdnadshavarens och elevens uppgifter. Förvaltningens digitaliseringsarbete som stödjer tydlig information och service till medborgarna innebär att vårdnadshavarna, redan innan en formell ansökan görs, i ärenden som rör färdvägens längd kan få ett förhandsbesked om avståndskriterierna är uppfyllda eller inte i det enskilda fallet. Därefter kan vårdnadshavaren välja att skicka in sin ansökan som genererar ett formellt beslut. Det kommer sannolikt att innebära att vissa vårdnadshavare väljer att inte ansöka i de fall avståndskriterierna inte är uppfyllda samt att antalet inkomna ansökningar och administrationen kopplat till dessa minimeras.

Ett beslut i enlighet med förvaltningens förslag innebär att det nya arbetssättet kan sätta igång fr.o.m. läsårsstart 21/22 och att riktad information om ansökan i den nya e-tjänsten kan ges till vårdnadshavarna till eleverna som ska börja förskoleklass med start ht 2021.

- I avsnittet som gäller bedömning av färdvägens längd har det uppdaterats och förtydligats hur avståndet mäts på ett objektivet sätt.
- Utförandet av skolskjuts samt beskrivning av t.ex. hur borttappat reskort ersätts har lagts till.
- Förtydligande gällande tillsynsansvar har lagts till.
- Tydliggörande kring restid och väntetid har gjorts.

När det gäller avstånd kopplat till årskurs och färdvägens längd har inga förändringar skett utifrån tidigare beslutade normer.

Jämfört med det tidigare utkast som presenterades på nämndens sammanträde den 25 maj 2021 har en mindre förändring gjorts under p 1, placeringsskola. Förändringen innebär ett förtydligande kring vad som utgör placeringsskola, innebärande att det är någon av de skolor som Lunds kommun hade erbjudit eleven plats på utifrån närhetsprincipen och som har tillgänglig plats för eleven. Vidare har det tydliggjorts att placeringsskolan kan förändras när eleven byter folkbokföringsadress. Ett tillägg kring rangordning av färdvägarna har också gjorts i p. 3.1.

Kompisåkning

Kompisåkning är inte skolskjuts i enlighet med skollagen. Enligt nuvarande normer är kompisåkning tillåten, men endast i mån av plats och när vårdnadshavarna till den icke skolskjutsberättigade eleven fyllt i blanketten *Intyg gällande kompisåkning i skolskjuts* som ska lämnas vid varje tillfälle till chauffören på skolskjutsen. Av

2021-06-07

Diarienummer

BSN 2021/4155

intygsblanketten framgår indirekt att det handlar om möjlighet att åka med i mån av plats på de turer som handlar om skolbuss.

Frågan om kompisåkning är komplex. Som exempel kan nämnas att en elev redan idag kan släppas av på vilken hållplats som helst för att en skolskjutsberättigad elev behöver platsen, kommunens ansvarsförsäkring gäller inte och en säker hantering kommer att kräva en ökad administration som måste kartläggas. Frågan behöver även belysas utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Utifrån dessa aspekter är förvaltningens förslag att barn- och skolnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utreda frågan vidare i syfte att ta fram ett underlag som kan ligga till grund för nämndens beslut om kompisåkningens vara eller inte vara. I avvaktan på nämndens beslut i frågan gäller tidigare "Normer för elevers rätt till skolskjuts och busskort" punkt M, under förutsättning att kompisåkning inte medför ökade kostnader för kommunen.

Förutsättningar för beslut

Ett beslut enligt med förvaltningens förslag ligger i linje med redan fattat beslut om att förflytta delegationen avseende beslutanderätten kopplat till skolskjuts från rektor till andra funktioner, vilket är en förutsättning för att automationen ska kunna börja användas när det gäller beslut utifrån färdvägens längd och växelvis boende för elever i förskoleklass och grundskola.

Jytte Lindborg
Skoldirektör

Linda Abrahamsson
Kvalitets- och myndighetschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

-

För kännedom:

-